

[Weikop.]

i dag, nemlig at embedsmændene i monopoltilsynet skal have fremhævet, at en pris- og avancekontrol, hvis den bliver gennemført nu, vil kræve et langt større administrationsapparat end det, vi havde under krigen, og denne gang vil det, som det siges, være meget vanskeligere at skabe forståelse for, at brancherne skal underkaste sig en kontrol. Jeg forstår det sådan, at man fra embedsmændenes side har ment, at dengang var det en bydende nødvendighed at have en priskontrol, og det forstod erhvervene også.

Jeg ved ikke, om det, der står i „Berlingske Aftenavis“, er refereret rigtigt, men jeg spørger den højtærede minister: Er det rigtigt, at monopoltilsynets embedsmænd har udtalt sig som refereret i „Berlingske Aftenavis“? For hvis det er tilfældet, må jeg sige, at der er rejst nogle advarende røster overfor regeringen om at undgå at skabe et administrationsapparat, der, som man faktisk siger, ikke kan nytte ret meget, undtagen hvis man kommer i en situation som den, vi i sin tid havde under Korea-krigen. Jeg stiller dette spørgsmål direkte til den højtærede minister.

Til slut vil jeg fremhæve, at vi for vort vedkommende ikke vil være med til at baste og binde erhvervene, og den tid må antagelig snart komme, da regeringen vil forstå, at man ikke kan kaste omkring med erhvervene for at tjene snart det ene, snart det andet formål — også i politisk henseende. Erhvervene må altid være så frit stillet, som de givne forhold tillader; de folk, der mistænkeliggør erhvervene, burde engang selv gå ud i det frie erhverv og dele det frie erhvervs vilkår, så ville der, tror jeg, være langt bedre forståelse for, at det at drive erhverv er langt vanskeligere, end man aner, og at risikoen for tab er lige så stor som chancen for gevinst. Regeringen kan eller vil øjensynlig ikke forstå dette.

Jeg synes, at de foreliggende lovforslag viser, at regeringen ikke har forståelse for erhvervenes væsen og vilkår, og en sådan mangel på forståelse fra regeringens side må selvsagt medføre, at vi ikke kan medvirke til gennemførelsen af lovforslag, der ikke er til gavn for forbrugerne, men til besvær for erhvervslivet og samtidig — det vil jeg gentage — må betyde kolossale ud-

gifter for staten, udgifter, som, når det kommer til stykket, enhver forbruger her i landet må være med til at bære.

Bertel Dahlgaard: Der vil jo altid hos forbrugerne være en berettiget interesse i, at der ikke i omsætningen beregnes en urimelig avance, og denne interesse vil navnlig føles stærkt i tider, hvor der kan være en ængstelse for at komme ind i det, vi er vant til at kalde den onde cirkel, hvor lønstigninger veksler med prisstigninger. Det er de samme synspunkter, der har ført til den stærke modstand mod lønstigninger, og som igen førte ind i den konfliktsituation, vi nu har gennemlevet. Endelig er det også lignende synspunkter, der fører til, at visse grupper af producenter, f. eks. landbruget, ser med agtpågivenhed på, hvor stærkt priserne stiger på vejen fra producent til forbruger. Det er derfor kun rimeligt, at der gives anledning til at gennemdrøfte og gennemarbejde de problemer, der her foreligger, således som de foreliggende lovforslag også giver anledning til. Men det er da så meget vigtigere, at det, man eventuelt foretager sig, bliver af en sådan karakter, at det for det første er rimeligt, og at det er holdbart, er praktisk gennemførligt, at det med andre ord lader sig administrere. Det er ud fra disse synspunkter, jeg vil sige nogle ord om de to forslag, den højtærede handelsminister har fremsat.

Jeg tror, det vil være praktisk, at man søger at systematisere de spørgsmål, forslagene rejser, så meget mere som ministeren helt undlod dette i sin fremsættelsestale og de bemærkninger, der ledsager forslagene, i så henseende helt mangler den vejledning for folketinget, som jeg synes det er handelsministeriets pligt at give. Lovgivningsmæssigt deler omsætningen sig i to områder. Det ene område er det, der falder ind under monopollovgivningen, d.v.s. hvor monopoler og aftaler begrænser den fri konkurrence, det andet område er da det, der falder udenfor monopollovgivningen. Jeg skal først omtale det sidste område, idet jeg senere skal vende tilbage til monopolområdet.

Det område, jeg nu taler om, er altså det, der behandles i det foreliggende forslag om indseende med priser, og som tilsigter et avancement for varepriser indenfor indu-